

SÖDERTÄLJE HÅLLER ANDAN

Robert Halef gjorde något som andra inte har velat eller vågat göra. Två veckor efter dubbelmordet på spelklubben Oasen i Södertälje förra sommaren skrev han en artikel i Länstidningen som angrep den egna etniska gruppen. Robert Halef är syrian. De båda mördade bröderna var syrianer. Om det visar sig att de två gärningsmännen, och de som betalat dem för att utföra uppdraget, också är syrianer skulle i alla fall ingen i Södertälje med omnejd höja på ögonbrynen. Robert Halef skrev att det var hög tid för den assyrisk/syrianska gruppen att sluta med dessa inbördes stridigheter om vem som är vad. Det -leder ingenstans, skapar i stället split och förvirring. Assyrier, syrianer eller kaldéer – samma folk, syryoye, där språket, historien och den kristna tillhörigheten förenar. Alla föll offer för turkarnas och kurdernas folkmord, seyfo, detta svärdets år 1915 då en kvarts miljon assyrier/syrianer dödades. Alla har välkomnats i Sverige, erbjudits en fristad, fått möjlighet att göra något av sina liv. Sluta tjafsa, gott folk.

- Låt historikerna ta hand om det där, säger Robert Halef i dag.
- Jag tycker vi ska försöka lösa våra problem i stället.

Problemet han skrev om i sin artikel ska avhandlas i den rättegång som snart startar i säkerhetssalen vid Stockholms tingsrätt. Sjutton personer i åldrarna 17–58 år sitter häktade för bland annat anstiftan och medhjälp till dubbelmordet och ett tidigare mord på spelklubben Oasen, för mordförsök, människorov, rån och utpressning. Alla häktade är syrianer. Alla bor i Södertälje. Aldrig har en liknande rättsprocess ägt rum i vårt land.

Robert Halef, småföretagare i kemtvättsbranschen som representerar socialdemokraterna i kommunfullmäktige och länge varit engagerad i både Syrianska föreningen och den syrisk-ortodoxa kyrkan, skrev att det var dags för den syrianska gruppen att kraftigt markera mot dessa kriminella individer som gjort Södertälje till »en svart fläck i Sverige«, dags för fotbollsklubbarna, kyrkorna och föreningarna att utestänga dem, predika mot dem, våga diskutera problemet. Han gick så långt som att jämföra det som händer med folkmordet, seyfo.

Han tar inte tillbaka ett ord av det han skrev.

- Att förlora en ung människa i narkotikamissbruk eller kriminalitet är också ett slags seyfo. Skillnaden är att vi då var hjälplösa, maktlösa. Nu har vi någon som vill hjälpa oss. Vi har egna resurser. Vi kan göra något åt det här.

Möjligen innebar mordet på bröderna Eddie och Yaacoub Moussa att en gräns passerades. Det fick i alla fall Robert Halef att ta bladet från munnen. Det satte i gång den största polisinsats mot den här typen av brottslighet som ägt rum i Sverige, är själva kärnan i den. Närmare åttio poliser har på heltid eller deltid varit engagerade i utredningen som letts från Stockholm, i samarbete med Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket och Försäkringskassan. De två kriminella nätverk som under flera år skapat stor oro i Södertälje, och till sist råkat i väpnad konflikt med varandra, har alldeles säkert stött på oväntat hårt motstånd, möjligtvis nått vägs ände. Förväntningarna i staden är höga.

Robert Halef hoppas naturligtvis att de skyldiga ska straffas, säger att det kommer att kännas skönt när de »sitter där, i fängelset«, säger att han redan nu känner en stor lättnad.

- Alla känner en stor lättnad.

Boel Godner säger att hon hoppas på ett avslut.

- Vi hoppas på ett avslut på den organiserade brottsligheten som ingen stad vill förknippas med. Det här är en böld som vi fått på oss. Det har hindrat oss från att få vara den fantastiska stad som vi faktiskt är.

Boel Godner är socialdemokraternas kommunalråd och kommunstyrelsens ordförande, arvtagare efter Anders Lago som skapade många rubriker men lät som om han inte visste mer än vad som stod i tidningarna om vad som försiggick på nätterna i hans stad, inte ställde vassare krav än större resurser till polisen och flera jobb till ungdomen. Boel Godner vet kanske inte mer, men hon är ny på jobbet och har en lång och förhoppningsvis lyckosam process att se fram emot. Rättegången beräknas pågå till mars nästa år. Den kan påverka både självbilden och andras bild av staden. Det har blivit lugnare på nätter och helger, säger de som bör veta. Det har, möjligtvis, redan påverkat brottsstatistiken. (Antalet anmälda rån, stölder, våldsbrott och fall av skadegörelse har minskat.) Hon vill

inte gärna diskutera brottslighetens inverkan på Södertäljes strukturella problem – hon talar hellre om skolan och arbetslösheten – men nämner »en känsla av otrygghet« som ett av stadens problem.

– De flesta södertäljebor märker inte brottsligheten direkt, men de pratar om den. De läser om den. Det skapar en känsla av otrygghet. Alla är därför glada över polisens insats.

Den en gång så stolta industristaden Södertälje har en arbetslöshet på tio procent. Skolan rankas som en av de sämsta i landet, fick nyligen svidande kritik av Skolinspektionen som ansåg att den uppvisade »stora brister vad gäller såväl kunskapsresultatet som arbetet med en trygg miljö för alla barn och elever«. Ingenstans i Stockholmsområdet finns så många barn som lever i ekonomiskt utsatta hushåll. Södertälje har blivit en hårt segregerad stad. Det är i Hovsjös, Ronnas och Fornhöjdens skolor upp emot hälften av grundskoleeleverna som inte har betyg som tar dem in på gymnasiet. Här säger statistiken att knappt hälften av den vuxna befolkningen har ett jobb att gå till. Ta buss 751 från Brunnsäng till Hovsjö, det tar trettiofem minuter men tar dig från en värld till en annan. En promenad runt Ronna centrum ger besökaren en förståelse för varför det undervisas i sextiofem modersmål i stadens skolor.

Under de senaste tio åren har Södertälje kommun erbjudit en fristad för 8 000 flyktingar från Irakkriget.

Andra lämnar staden.

De senaste åren har årligen runt 5 000 invånare flyttat från Södertälje; många av dem av skäl som de inte gärna funderar högt ikring. Också Boel Godner vrider sig något besvärad runt frågan, säger till sist:

– En del flyttar, det är riktigt. De känner inte igen sig i Södertälje. Det är, till exempel, barnfamiljer som inte är nöjda med den skola som är. Arbetslösheten påverkar naturligtvis också.

Robert Halef är mera rak på sak.

Han berättar att när han gick i grundskolan i Ronna, det var i början av åttiotalet, fanns tjugo etniska svenskar i klassen. Bara på hans gata bodde sju av dem. När klassen träffades igen, tjugo år efter nian, bodde två av de tjugo kvar i Södertälje. Varför hade de flyttat?

- Det är en bra fråga. En del skyller på studier, andra på jobbet och några säger som det är: att Södertälje inte är vad det var. Och det är ju sant.

I grannorten Mariefred finns en gata med unga familjer - de bygger villor där - som i folkmun kallas Nya Brunnsäng. De har kommit från Södertälje men flyttar inte långt; man flyttar till Mariefred, till Trosa, Järna och Mölnbo, för man vill behålla kontakten med staden där man föddes och växte upp, man har vänner kvar. Många har kvar jobbet i Södertälje. Varje dag pendlar 19 000 människor in till staden, till Scania och Astra framför allt. Boel Godner drömmer om att få åtminstone några av dem att flytta hit, både för skatteintäkternas och stabilitetens skull. Avdelningscheferna, civilingenjörerna, teknikerna utgör en betydande del av denna pendlarmassa.

Också i stadsdelen Ronna hoppas man mycket på den kommande rättsprocessen. Det var här, på spelklubben Oasen, som nu stängt - en vårdcentral har flyttat in - som de tre morderna ägde rum. Härifrån kommer många av dem som sägs vara med i de båda konkurrerande brottsliga nätverken X-team och Södertäljenätverket.

Roffe Mackay har vuxit upp här, bor här med hustru och barn, har gjort sig känd i staden som stridbar verksamhetsledare för Rösberga fritidsgård som öppnat och stängt. Nu håller den öppet fyra kvällar i veckan, större till ytan och fint renoverad men möjligen åter hotad: tal om »omorganisation« får även en luttrad kämpe att darra lätt.

Roffe Mackay säger att den kommande rättegången uppskattas av "alla" i Ronna, ung som gammal.

- Och den fungerar avskräckande. Det märker vi som har kontakt även med stökiga ungdomar.

För det var ju så att en stöld av en cykel eller mobiltelefon inte polisanmälades till sist, annat än av försäkringsskäl, eftersom ingenting ändå hände. Vittnen till enklare eller grövre brott har inte vågat vittna. (De många nedlagda polisutredningarna och friande domarna, på grund av ändrade vittnesmål, vore säkert värt ett brottsförebyggande studium.) Inte ens skotten mot polishuset i Södertälje hösten 2005 blev till annat än rykande tidningsrubriker.

- Det är upp till domstolen att döma de skyldiga. Men nu händer det i alla fall något. Det verkar som om människor har vågat vittna. Det ger en annan känsla. Folk börjar få förtroende för myndigheterna, för rättsväsendet.

Det säger Roffe Mackay i Ronna som är mycket kritisk till hur polisen med dålig lokalkännedom hanterat tidigare spektakulära händelser, till exempel de upplopp i Ronna som föregick skotten mot polishuset: okänsligt, okunnigt, tafatt.

Ingen vet naturligtvis vad som händer om den kommande rättsprocessen slutar med ett fiasko.

Anders Sundelin

Fokus 45/2011